

سیاست

جام جم

یادداشت

توافقات دولت و آژانس فراتر از پادمان است

سارافلاحی، رئیس‌کمیته هسته‌ای مجلس

بر اساس نظر کمیسیون امنیت ملی، بیانیه مشترک سازمان انرژی اتمی ایران و همچنین آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به‌منزله دور زدن مجلس و دور زدن قانون است. اگر سازمان انرژی اتمی ایران قرار بود توافقی داشته باشد، باید با مجلس به این توافق می‌رسید نه این‌که شبانه این اتفاق صورت می‌گرفت. براساس رأی قاطع نمایندگان این اقدام به‌مثابه استنکاف از قانون است و استنکاف‌کنندگان باید پاسخگوی افکار عمومی قضایی باشند. آنچه مهم است توقف اجرای پروتکل الحاقی طبق قانون اقدام راهبردی لغو تحریم‌هاست. شرط ما این است که اگر تحریم‌ها لغو نشوند، ما مصوبه مجلس را اجرا می‌کنیم. انتقادی که از دولت داریم این است آنها در خصوص توافقی که با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی انجام دادند، هیچ صحبتی با مجلس نکردند. البته سازمان انرژی اتمی مدعی است با حفظ قانون اقدام راهبردی، این بیانیه مشترک را با آژانس به امضا رسانده است. این در حالی است که ماده اول این بیانیه بر نظارت‌های فراتر از پادمان تأکید دارد. البته برای توجیه اقدام خود، بحثی که مطرح کردند این است که طی سه ماه دوربین‌ها به‌صورت آقلاین باشد اما این مساله با‌هم به‌منزله باز‌سی‌های فراتر از پادمان است. درمجموع باید گفت مجلس از قانونی که مصوب کرده، کوتاه نمی‌آید و هیچ‌گونه تخطی از آن را نمی‌پذیرد.

مصوبه مجلس لازم‌الاجراست

قاسم شعبانی، تحلیلگر مسائل حقوقی

مصوبه مجلس با عنوان قانون راهبردی لغو تحریم‌ها از سوی دولت و دیگر ارکان نظام لازم‌الاجراست. دولت براساس برجام به‌صورت داوطلبانه نسبت به اجرای پروتکل الحاقی اقدام کرد اما از امروز با توجه به مصوبه مجلس، خروج دولت از این پروتکل و توقف اجرای آن الزامی است و تشخیص این مساله نیز با مجلس شورای اسلامی است. بنابراین دولت به‌هیچ‌عنوان نباید از این موضوع تخطی کند و طرح مسائلی از سوی مسؤولان دولتی مبنی بر این‌که توافق صورت گرفته در چارچوب قانون‌مجلس‌است نیز پذیرفته نیست، چراکه تشخیص این مساله با مجلس است و نمایندگان در سخنان دیروز خود تأکید کردند این توافق را در مغایرت با قانون می‌دانند. بنابراین با توجه به قانونی‌که در مجلس به تصویب رسید، دولت حق نقض آن را ندارد و نمی‌تواند خارج از مصوبه مجلس اقدام کند. بر اساس اظهارات نمایندگان، بیانیه مشترک آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و سازمان انرژی اتمی به معنای نقض مصوبه مجلس است و دولت چاره‌ای جز تمکین از مصوبه مجلس ندارد.

بیان این‌که با سفیر ژاپن هم دیدار کرده است، نوشت؛ سفیر ژاپن در ایران نیز ضمن قدردانی از تلاش بانک مرکزی برای تسریع در پرداخت بدهی‌های شرکت‌های ایرانی به طرف‌های ژاپنی، پیشنهاد استفاده از منابع موجود برای خرید واکسن کرونا را مطرح کرد./ تسنیم

اظهارات قابل توجه گروسی

با وجود توجیهات مقامات دولتی مبنی بر مطابقت توافق ایران و آژانس با مصوبه مجلس، اما چند مساله باعث شد این توجیهات از سوی نمایندگان پذیرفته نشود و در نهایت رای به استنکاف دولت از قانون مجلس بدهند. یکی از این موارد، موضعگیری‌هایی است که از سوی رافائل گروسی، مدیرکل آژانس پس از مذاکرات تهران صورت گرفت؛ موضعگیری‌هایی که در برخی محورها با مواضع مقامات دولت ایران همخوانی ندارد و در برخی جاها صراحتاً مغایر قانون مجلس است. گروسی پس از بازگشت از تهران در جمع خبرنگاران در وین، مذاکرات با مقامات ایرانی را خوب توصیف کرد و گفت؛ درباره تداوم فعالیت‌های ضروری بازرسان آژانس در ایران به یک تفاهم دوجانبه، فنی و موقت دست یافتیم و بر اساس این تفاهم فعالیت‌های ضروری نظارت و راستی‌آزمایی آژانس تا سه ماه ادامه پیدا می‌کند. وی عنوان کرد این تفاهم‌نامه از سوی دوطرف دائماً مورد بررسی قرار خواهدگرفت تا درباره تعلیق یا تمدید آن تصمیم‌گیری شود. گروسی با بیان این‌که گفت‌وگوهای او با مقامات ایرانی، وضعیت رافعلنا نجات می‌دهد گفت؛ امید آژانس بین‌المللی انرژی اتمی این بوده‌است که بتواند شرایطی را که بسیار ناپایدار بود تثبیت کند و من فکر می‌کنم این تفاهم فنی این‌کار را انجام می‌دهد تا مشورت‌های سیاسی دیگر در سطوح دیگر نیز انجام شود.

✎ گروسی: تعداد بازرسان کاهش نمی‌یابد

از دیگر نکات اظهارات مدیرکل آژانس این است که برخلاف آنچه در قانون مجلس آمده و مقامات دولتی تأکید کرده‌اند، تعداد بازرسان آژانس در تهران کاهش نمی‌یابد. قانون مجلس شورای اسلامی تأکید دارد بازرسی‌های آژانس در قالب پروتکل الحاقی باید متوقف شود و سیدعباس عراقچی، معاون سیاسی وزیرخارجه نیز در اظهارات اخیر خود در برنامه تلویزیونی نگاه یک گفته‌بود حدود ۲۰ الی ۳۰ درصد توان نظارتی آژانس بر اثر اجرای مصوبه مجلس کاهش می‌یابد اما مدیرکل آژانس در اظهارات خود گفته شمار بازرسان آژانس در ایران تغییری نخواهدکرد. وی افزوده‌است؛ آژانس اگرچه دسترسی کمتری به تاسیسات هسته‌ای ایران خواهدداشت ولی بازرسان همچنان به نظارت بر برنامه هسته‌ای تهران ادامه می‌دهند.

✎ دوربین‌هایی که ۳ ماه آقلاین می‌مانند

نکته دیگر در بیانیه سازمان انرژی اتمی و اظهارات گروسی که به‌شدت مورد انتقاد نمایندگان مجلس قرارگرفت دوربین‌هایی است که برای سه‌ماه اگرچه به صورت آقلاین به ضبط تصاویر ادامه می‌دهند. نمایندگان این بخش از بیانیه را به‌منزله دور زدن قانون مجلس و بی‌اثر کردن خاصیت این قانون عنوان کرده‌اند؛ چرا که هدف از قانون این بود با توجه به حساسیت غرب روی پروتکل الحاقی، از لغو اجرای آن به عنوان اهرمی برای وادار کردن اروپا و آمریکا به اجرای تعهداتشان استفاده کند اما عملاً با این فرصت سه ماهه، اجرای این بخش از قانون به تعویق افتاده و به منزله مهلت بیشتری برای غربی‌ها در بازیابی توان خود برای افزایش فشارها بر ایران است. بر اساس این بخش از بیانیه سازمان انرژی اتمی، ایران به مدت سه‌ماه اطلاعات دوربین‌های تاسیساتی را که در پیوست مشخص شده ضبط می‌کند و نزد خود نگه خواهدداشت و اگر پس از سه‌ماه تحریم‌ها به‌طور کامل لغو شود، ایران این اطلاعات را در اختیار آژانس می‌گذارد وگرنه اطلاعات برای همیشه پاک خواهدشد. همان‌طور که نمایندگان مجلس تأکید دارند، اظهارات گروسی هم نشان می‌دهد اگرچه قرار است از امروز در ظاهر، اجرای پروتکل الحاقی متوقف شود اما اهداف مورد نظر آژانس همچنان محقق خواهدشد و این مساله عملاً در تناقض با قانون مجلس است. مدیرکل آژانس در اظهارات دیروز خود تأکید کرده‌است پروتکل الحاقی لغو خواهدشد اما دو طرف روی یک ترتیبات خاص تفاهم‌کردند تا آژانس به نظارت خود ادامه‌دهد.

میخائیل اولیانوف، نماینده روسیه در سازمان‌های بین‌المللی در وین هم در اظهارنظری که تأییدکننده اظهار نظر گروسی است، گفته مدیرکل آژانس با تانیاچی مثبت از تهران بازگشته است. اگرچه پروتکل الحاقی به تعلیق درخواهدآمد اما آژانس و ایران به تفاهم مشترکی رسیدند که حفظ سطح کافی راستی‌آزمایی را مجاز خواهد ساخت.

✎ اختلاف حل خواهد شد

با وجود انتقادات شدید مجلس از دولت به دلیل توافقی که با آژانس کرده و اراج شکایت به دستگاه قضا، به نظر می‌رسد پس از بیانات دیشب رهبر انقلاب تغییریاتی را در نوع مواجهه نمایندگان با این ماجرا شاهد باشیم.

حسام الدین برومند، تحلیلگر مسائل سیاسی در گفت‌وگو با جام‌جم با بیان این‌که رهبری نقشه‌راه مهمی‌ر ا ترسیم کردند می‌گوید؛ رهبر انقلاب بارها تأکید کرده‌اند که در مسائل مبنایی و راهبردی باید فارغ از تمام سلاقی و دیدگاه‌ها، صدای واحدی وجود داشته باشد، چرا که دشمن نباید سوءاستفاده کرده و تصور کند که در مسائل راهبردی میان قوای جمهوری اسلامی اختلاف نظر

حسام الدین برومند، تحلیلگر مسائل سیاسی در گفت‌وگو با جام‌جم با بیان این‌که رهبری نقشه‌راه مهمی‌ر ا ترسیم کردند می‌گوید؛ رهبر انقلاب بارها تأکید کرده‌اند که در مسائل مبنایی و راهبردی باید فارغ از تمام سلاقی و دیدگاه‌ها، صدای واحدی وجود داشته باشد، چرا که دشمن نباید سوءاستفاده کرده و تصور کند که در مسائل راهبردی میان قوای جمهوری اسلامی اختلاف نظر

مورد انتقال و بانک‌های مقصد به طرف کره‌ای اعلام شد. سفیر کره جنوبی در ایران اعلام کرد؛ کشورش آماده انجام کلیه اقدامات لازم برای استفاده از تمامی منابع بانکی ایران در کره جنوبی است و در این خصوص هیچ سقف و محدودیتی وجود ندارد. رئیس کل بانک مرکزی همچنین در یادداشتی در فضای مجازی با

بررسی اختلاف نظر بین مجلس و دولت درباره اجرای قانون اقدام راهبردی و اهمیت یک‌صدایی مسؤولان

مجلس و دولت در مسیر حل اختلاف

✎ اختلاف نظر مجلس و دولت بر سر قانون راهبردی رفع تحریم‌ها و صیانت از حقوق ملت ایران که برای مدتی حل شده بود بار دیگر با سفر مدیرکل آژانس به تهران و صدور بیانیه مشترک میان سازمان انرژی اتمی کشورمان و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به اوج رسید. از همان ابتدای طرح این قانون از سوی نمایندگان، دولتی‌ها اعلام کردند با این طرح مخالفند و آن را خارج از اختیارات مجلس شورای اسلامی دانستند اما نهایتاً با تصویب نمایندگان و تأیید شورای نگهبان، این طرح به قانون تبدیل شد. رهبر انقلاب هم با حمایت از قانون مجلس و تأکید بر ضرورت اجرای آن از سوی دولت، بر اختلاف نظر‌ها در آن مقطع خاتمه دادند. از آن زمان، مسؤولان دولتی همواره تأکید داشته‌اند با وجود اختلاف سلیقه‌ای که با مجلس دارند این قانون را اجرا خواهند کرد و همچنان نیز بر همین مساله پای می‌فشازند. اما نمایندگان مجلس معتقدند توافق دولت با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در تضاد با قانون مجلس است و همین مساله باعث شد طبق بند ۹ همین قانون، از رئیس جمهور و دولت به دلیل استنکاف از اجرای مصوبه مجلس به قوه قضاییه شکایت کنند. با این حال عصر دیروز رهبر انقلاب در دیدار رئیس و منتخبان ملت در مجلس خبرگان تأکید کردند؛ این اختلاف نظر‌ها قابل حل است و باید دو طرف، قضیه را با همکاری یکدیگر حل کنند و نباید اختلاف‌ها ر‌ها یا تشدید شود که نشان دهنده دوصدایی باشد. ایشان همچنین با ابراز امیدواری به این‌که گام مرتبط با پروتکل الحاقی، امروز انجام شود تأکید کرد؛ دولت خود را موظف به عمل به قانون می‌داند و باید به این قانون که قانون خوبی است، به دقت عمل شود. اهمیت همکاری و تعامل قوای بر حل اختلاف نظر‌ها موضوعی است که همیشه مورد تأکید رهبری است و همواره به قوای کشور توصیه کرده‌اند از تشدید اختلافات بپرهیزند. ایشان در همین زمینه طی سخنانی در آذرماه با تأکید بر «حفظ اتحاد ملی» به صدای واحد ملت در بسیاری از امور اشاره کردند و گفتند؛ مسؤولان نباید این اتحاد و هم‌صدایی مردم را از بین ببرند و ملت را تکه‌تکه کنند، بلکه باید هر سه قوه به‌ویژه رؤسای آنها با هم افزایی و همکاری، اتحاد ملی را روز به روز تقویت کنند. ایشان با انتقاد از برخی سخنان اختلاف افکن، خطاب به مسؤولان گفتند؛ اختلافات خود را با مذاکره با یکدیگر حل کنید. مگر نمی‌گویید با دنیا مذاکره کرد، آیا نمی‌شود با عنصر داخلی مذاکره و اختلافات را حل کرد؟

قانون‌مجلس شورای اسلامی می‌تجنبد بحثی به میان آمده که محل اختلاف مجلس و دولت است و تمام نمایندگان که دیروز در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی صحبت کردند صراحتاً با تلویحا اعتقاد داشتند که این بخش در مغایرت با قانون و به‌منزله دور زدن آن از سوی دولت است. در این بخش از بیانیه سازمان انرژی اتمی آمده‌است؛ همان‌طور که در پیوست توافق شرح داده شده، به مدت سه ماه اطلاعات برخی فعالیت‌ها و تجهیزات نظارتی را که در پیوست مشخص شده ضبط کرده و نزد خود نگه خواهدداشت. در این مدت، آژانس به این اطلاعات هیچ دسترسی نخواهدداشت و اطلاعات منحصراً نزد ایران باقی می‌ماند. چنانچه ظرف سه ماه تحریم‌ها به‌طور کامل لغو شد، ایران این اطلاعات را در اختیار آژانس می‌گذارد، در غیر این صورت اطلاعات برای همیشه پاک خواهدشد.

✎ مواضع دولتی‌ها

همزمان با شروع انتقادات نمایندگان از توافق دولت و آژانس، برخی چهره‌های دولت در توجیه این بیانیه اعلام کردند که هر آنچه مورد توافق قرار گرفته در چارچوب مصوبه مجلس شورای اسلامی است و طبق این قانون از ۵ اسفند (امروز) اجرای پروتکل الحاقی متوقف می‌شود.

سعید خطیب‌زاده، سخنگوی وزارت خارجه در نشست خبری با بیان این‌که توافق ایران و آژانس در چارچوب قانون مجلس انجام شده، گفت؛ آقای صالحی در سازمان انرژی اتمی در این زمینه زحمت زیادی کشیدند و هیچ چیزی خارج از قانون مجلس نیست. وی توضیح داد طی سه ماه آینده دوربین‌های فرایادمانی روشن خواهند ماند اما هیچ فیلمی در اختیار آژانس قرار نمی‌گیرد و این فیلم‌ها نزد سازمان انرژی اتمی ایران محفوظ نگه داشته می‌شود. خطیب‌زاده با بیان این‌که اجرای داوطلبانه پروتکل الحاقی از ۵ اسفند متوقف می‌شود، بار دیگر تأکید کرد؛ آنچه بین ایران و آژانس توافق شده در چارچوب قانون مجلس است.

محمود واعظی، رئیس دفتر رئیس جمهوری هم با بیان این‌که قانون مجلس لازم‌الاجراست، گفت؛ هیچ بهانه‌ای برای طرف‌های مقابل برجام نگذاشتیم که از ما بخواهند قانون را اجرا نکنیم و قانون باید در پنجم اسفند اجرا شود.

واعظی، مذاکرات گروسی در تهران را بسیار موفق دانست و گفت؛ با توافقی که انجام شد به فرمولی رسیدیم که هم قانون مجلس شورای اسلامی محترم شمرده شود و اجرا گردد و از طرف دیگر نظرات‌های آژانس نه بر اساس پروتکل الحاقی بلکه براساس پادمان و روابط ایران و آژانس برقرار باشد.

کیوان خسروی، سخنگوی دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی هم گفت؛ در بیانیه مشترک ایران و آژانس و پیوست اجرایی آن نیز که در سفر گروسی به تهران مورد توافق قرار گرفت، بر موضوع اجرای کامل قانون مصوب مجلس تصریح شده و ترتیبات انجام آن

توافق مالی ایران با ژاپن و کره جنوبی

رئیس کل بانک مرکزی و سفیر کره جنوبی در ایران، در جلسه‌ای که به درخواست سفارت کره جنوبی برگزار شد در خصوص نحوه جابه جایی و مصرف بخشی از منابع بانکی ایران در کره جنوبی توافق کردند. در این جلسه، توافقات لازم در باره انتقال منابع به مقاصد مورد نظر انجام و تصمیمات بانک مرکزی در خصوص حجم منابع

اختلاف نظر جدید میان مجلس و دولت به توافقی مربوط است که روز یکشنبه پس از مذاکرات رافائل گروسی در تهران میان آژانس و سازمان انرژی اتمی کشوروسان صورت گرفت. رازینی‌های روز یکشنبه رافائل گروسی، مدیرکل آژانس در تهران کرچه تقریباً در سکوت خبری برگزار شد اما بیانیه مشترکی که در آخرین ساعات یکشنبه از سوی آژانس و سازمان انرژی اتمی کشورمان منتشر شد، نشان داد که گروسی با دست پر، تهران را ترک کرده‌است.

سفر گروسی به تهران دو روز قبل از ضرب‌الاجل ایران برای لغو اجرای پروتکل الحاقی بود و مدیرکل آژانس در ماموریت اعلام‌شده‌ای از سوی کشورهای غربی به ایران آمده‌بود تا نظر دولت ایران در خصوص اجرای قانون مجلس و توقف نظارت بازرسان در چارچوب پروتکل الحاقی را تغییر دهد. اظهارات مدیرکل آژانس پس از ترک تهران هم نشان از خرسندی او داشت و گفت به نتیجه‌ای خوب و معقول دست یافته که وضعیت را فعلاً نجات می‌دهد.

بیانیه مشترک ایران و آژانس در آخرین ساعات روز یکشنبه منتشر شد و بر همین اساس فرصت چندانی برای اظهار نظر درباره این بیانیه وجود نداشت اما از اولین ساعات صبح دیروز، نمایندگان واکنش شدیدی به این بیانیه داشتند. قانون راهبردی مجلس با عنوان رفع تحریم‌ها و صیانت از حقوق ملت ایران، دولت را موظف می‌کند در صورت لغو نشدن تحریم‌ها تا ۵ اسفند (امروز)، هرگونه همکاری فراتر از پادمان با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را لغو کند. نمایندگان که بیانیه منتشر شده را مغایر این قانون می‌دانند صبح دیروز دستور کار مجلس را که بررسی بوده‌چه بود متوقف کردند و در یک جلسه غیرعلنی به بررسی توافق صورت گرفته میان ایران و آژانس پرداختند. پس از این جلسه غیرعلنی دو ساعته هم جلسه علنی با دستور کار بررسی نقض قانون ازسوی سازمان انرژی اتمی شروع شد. البته دولتی‌ها و شورای عالی امنیت ملی تأکید دارند توافق صورت گرفته با آژانس در چارچوب قانون مجلس است اما از آنجا که وظیفه تفسیر قانون مجلس و نظارت بر اجرای آن برعهده نمایندگان است، اکثر قریب به اتفاق بهارستان نشینان در سخنان دیروز خود تأکید کردند توافق سازمان انرژی اتمی و آژانس، خلاف قانون راهبردی لغو تحریم‌ها و صیانت از حقوق ملت ایران است.

✎ بیانیه سازمان انرژی اتمی

در بیانیه سازمان انرژی اتمی درباره توافق با آژانس با اشاره به این‌که مدیرکل آژانس در گفت‌وگوها با مقامات ایرانی بر ضرورت احترام به قانون مجلس و اجرای آن تأکید کرده، آمده‌است؛ ایران و آژانس تفاهم کردند اجرای پروتکل الحاقی و دسترسی‌های برجامی به‌طور کامل متوقف شود و صرفاً تعهدات پادمانی ایران اجرا می‌شود. بر این اساس، طبق قانون مجلس هیچ دسترسی فرایادمانی به آژانس اعطا نخواهدشد و هیچ‌گونه بازرسی فرایادمانی نیز انجام نمی‌شود. اما پس از این مقدمه به ظاهر منطقی که در چارچوب